त्स्रुवेण द्विरासिच्य च तृतीं पूरयति स्रुवं जुह्वाः पुष्करस्योपर्युत्तानं निधायाज्यस्थाल्यैव तदाज्येन पूरयति · अत्र स्रुवस्यैव पूरणम् न जुह्वाः स्रुवपूरणस्यापि होमार्थत्वात्पूरणानन्तरं जुह्वामासिच्य जुहोति · द्विश्चंवेणेत्यत्र स्रुवेणेत्युक्तत्वात् ध्रुवातो न स्रुवेण ग्रहणम् किंतु ध्रुवयैव निनयनं कार्यमिति गम्यते । अत्रेदꣳ सवित्रꣳइति त्यागः विश्वो देवस्य स्वस्त्यात्रेयः सावित्रीमनुष्टुभमिति सर्वानुक्रमण्यामुक्तत्वात् (१. १६) अथ सावित्रीं जुहोतीति चयने श्रुतत्वाच्च (६. ६. १. २१) · केचित्तु इदं विश्वेदेवसवितृमित्रबृहस्पतिपूषभ्य इति कुर्वन्ति सैषा देवताभिः पौष्णमिति श्रुतत्वात् (३. १. ४. १२) । पूर्वेषु चाग्येषु त्रिषु होममन्त्रा एवेदं-शब्दयुक्ताः स्वाहाकारवर्जितास्त्यागाः · चतुर्थे तु आपो देवीर्लिङ्गोक्तदेवता इत्युक्तत्वात् (अनुक्र° १. १६) इदमब्द्यावापृथिव्यन्तरिक्षबृहस्पतिभ्य इति प्रत्येकं वा चतुर्थ्यन्तानि असमस्तानि देवतापदान्युच्चार्याणि इदमद्भ्यो द्यावापृथिवीभ्यामन्तरिक्षाय बृहस्पतयꣳइति · एवं सर्वत्रानेकदेवताकेषु ज्ञेयम् ।

एतामेव वा पूर्णां जुहुयात् ॥ १९ ॥ अथवा विश्वो देवस्येत्येतामाहुतिं पूर्णां स्रुचं कृत्वा जुहुयात् न पूर्वाश्चतस्र आहुतय इति । एतान्यौद्भभणानि दीक्षणीयाङ्गम् · कुतः तद्धेषभूतद्रव्यसाध्यत्वात् अतो दीक्षणीयाभावे अग्नियज्ञे न भवति । ध्रौवाज्यस्य हुतत्वादत ऊर्ध्वं दीक्षणीयाशेषसमाप्तिः कर्तव्या बर्हिर्होमः प्रणीताविमोकः राक्षसभागः भागावेक्षणं भागप्राशनमिति · व्रतविसर्गस्त्वनूबन्ध्यान्ते पयस्यान्ते वा भवति नात्र ।

आहवनीयं दक्षिणेन कृष्णाजिने माꣳससहिते स्यूतान्ते तर्ह्मसु[1] पश्चादासञ्जनवती निदधाति ॥ २० ॥ दीक्षणीयाशेषसमाप्त्यनन्तरमध्वर्युः आहवनीयाद्दक्षिणस्यां दिशि अदूरे द्वे कृ°ने प्राग्ग्रीवे नि°ति स्तृणाति · किंलक्षणे मां°ते मांसोपलक्षितालोमकान्तःप्रदेशेन परस्परं सम्बद्धे योजिते सलोमकौ तु कृष्णाजिनप्रदेशौ बर्हिः कार्यौ · तथा पश्चात्तर्ह्मसु[2] स्यूतान्ते चर्मणो विकर्तनानन्तरं भूमौ कीलकान्निखाय परितश्छिद्राणि कृत्वा कीलकेषु प्रोतयित्वा विस्तरणं[3]

---

१) तरर्ह्मसु A sec. m. तर्ह्मसु A pr. m. तरह्मसु Ss. तरर्ह्म B. २) तरह्मसु B. तरर्ह्मसु A.
३) Thus B. विस्तारणं A. वितननं Ss.